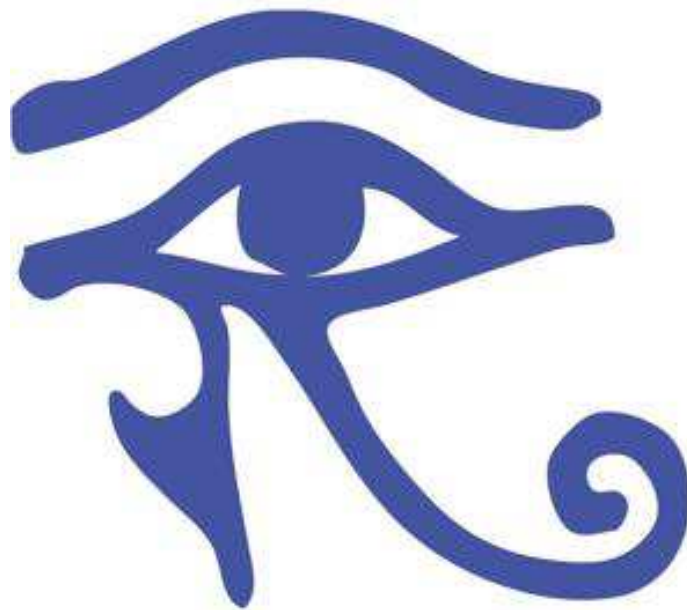

ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΩΝ ΦΟΡΟΥΜ
ΣΧΟΛΗ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΡΟΥΜ ΤΟΥ ΛΑΚΑΝΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

**Κλινική Εκπαίδευση Λακανικού Πεδίου
2016 – 2017**

**Η σχέση με τον Άλλο, η δομή και τα πάθη της
ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΟΥ ΦΘΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΗΛΙΑΣ**

Αθήνα 2016

Κλινική Εκπαίδευση Λακανικού Πεδίου

Η Κ.Ε.Λ.Π ιδρύθηκε στην Αθήνα το 2007 και είναι συνδεδεμένη με τη Διεθνή των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου και τη Σχολή της. Το 1998 δημιουργήθηκαν τα πρώτα κλινικά κολέγια σε διάφορες χώρες στα πλαίσια της Διεθνούς. Με τη διδασκαλία τους στοχεύουν στη μετάδοση της ψυχαναλυτικής θεωρίας και πρακτικής, προσανατολισμένης από το έργο του Σ. Φρόυντ, του ανθρώπου που ανακαλύπτει το ασυνείδητο και θέτει τις πρώτες θεωρητικές βάσεις της ψυχανάλυσης, και του Ζακ Λακάν, ο οποίος με την επιστροφή του στα κείμενα του Φρόυντ προχωρά σε νέες επεξεργασίες ως προς το ασυνείδητο, τη γλώσσα και την επιθυμία, τη δομή του υποκειμένου και τη σχέση του με το συμβολικό, το φαντασιακό και το πραγματικό.

Οι επιστημικές βάσεις των κλινικών εκπαιδεύσεων έχουν την απαρχή τους στην ίδρυση από τον Ζακ Λακάν του Κλινικού Τμήματος της Vincennes το 1974, με στόχο «να υποδείξει μία κατεύθυνση σε όσους αφιερώνονται στην ψυχαναλυτική κλινική», «πιέζοντας τον αναλυτή να δηλώσει τους λόγους του», να θέσει και να επεξεργαστεί τα ερωτήματά του. Οι συμμετέχοντες στην κλινική εκπαίδευση καλούνται και εκείνοι να επεξεργαστούν τα ερωτήματά τους και έχουν τη δυνατότητα να παράξουν εργασία η οποία θα ληφθεί υπόψη.

Απευθύνεται σε εκείνους που επιθυμούν να μελετήσουν και να εμβαθύνουν τη σχέση τους με την ψυχαναλυτική κλινική, με αναφορά μια ψυχαναλυτική θεωρία και πρακτική που λαμβάνει υπόψη της την κλινική του υποκειμένου.

Η κλινική εκπαίδευση περιλαμβάνει:

- παρουσιάσεις ασθενών
- θεωρητικά σεμινάρια
- παρουσιάσεις περιστατικών από τους συμμετέχοντες
- μελέτη κειμένων του Φρόυντ και του Λακάν
- ημερίδες ψυχαναλυτικής κλινικής, με προσκεκλημένους διδάσκοντες των Κλινικών Κολεγίων της Γαλλίας.

Ανά έτος, επιλέγεται μια θεματική σε αναφορά με το θέμα των Κλινικών Κολεγίων της Γαλλίας. Για τη χρονιά 2016-2017, το θέμα είναι: **Η σχέση με τον Άλλο, η δομή και τα πάθη της: ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΟΥ ΦΘΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ**

Για το 2016 έχει προβλεφθεί **ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ** με την **Françoise JOSSELIN**, Ψυχίατρο, ΑΜΣ, Μέλος της Σχολής Ψυχανάλυσης των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου, Διδάσκουσα στο Κλινικό Κολέγιο του Παρισιού – 9 & 10 Δεκεμβρίου 2016.

Η σχέση με τον Άλλο, η δομή και τα πάθη της ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΟΥ ΦΘΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ

«Ο φθόνος είναι συντετριμμένος θαυμασμός»
Σόρεν Κίρκεγκωρ

Πριν από ένα περίπου αιώνα, ο Φρόιντ έγραφε: «η ζήλεια... μου φαίνεται ότι μπορεί να μας δώσει την πιο βαθιά κατανόηση της ψυχικής ζωής, τόσο της ομαλής, όσο και της παθολογικής.»[1]

Στην ψυχανάλυση, η ζήλεια αποτελεί δομικό και θεμελιώδες φαινόμενο ζωής. Έχει τις ρίζες της βαθιά μέσα στο ασυνείδητο, εκεί που ο άνθρωπος δημιουργεί τις πρωταρχικές ταυτίσεις του και συγκροτεί την πρώτη του υποκειμενικότητα. Δεν ανήκει στην τάξη του συμπτώματος, παρά μόνο στην περίπτωση της εκδήλωσης του νοσηρού πάθους της. Βέβαια, και η ίδια είναι ένα πάθος και μάλιστα σφοδρό, είναι ένα affect[2], που η φύση του υπερβαίνει τον απλοϊκό χαρακτηρισμό του συναισθήματος ή της διάθεσης.

Ο Φρόιντ τοποθέτησε τη ζήλεια και το φθόνο στην καρδιά της θεωρίας του μέσα από το οιδιπόδειο σύμπλεγμα και εντόπισε στην κλινική του την επιστροφή της απωθημένης παιδικής ζήλειας στα συμπτώματα των ασθενών του. Υπογράμμισε με σαφήνεια την τριαδική διάστασή της: πρόκειται για την σχέση με τον άλλο, σχέση που σημαδεύεται από τον ανταγωνισμό για το πολύτιμο αντικείμενο που θεωρείται χαμένο. Στο κείμενό του *Περί των νευρωτικών μηχανισμών στη ζήλεια, την παράνοια και την ομοφυλοφιλία*[3], διακρίνει τρία είδη-στάδια: 1) τη φυσιολογική ζήλεια, που εκπροσωπείται μέσα από τα εχθρικά συναισθήματα προς τον αντίζηλο, το πένθος για το αντικείμενο που θεωρείται χαμένο και τη ναρκισσιστική υποτίμηση που βιώνει το ίδιο το υποκείμενο, 2) την προβολική ζήλεια, όπου το υποκείμενο, σε μια κίνηση εξώθησης από μέσα προς τα έξω, δεν αναγνωρίζει στον εαυτό του και προβάλλει στον άλλο τις δικές του ορμές, με αποτέλεσμα την ανακούφιση από το άγχος, την άφηση και 3) την παραληρηματική ζήλεια, όπου οι ασυνείδητες φαντασιώσεις ενεργοποιούνται και περνούν στην πράξη της ζωής του υποκειμένου, οδηγώντας το στο νοσηρό μίσος, όπως στην ερωτομανία και ενίοτε, τη βία, όπως στα εγκλήματα πάθους.

Με αφετηρία αυτά τα πολύτιμα κλινικά ευρήματα, ο Λακάν ασχολείται με το θέμα, ήδη από την αρχή της διαδρομής του, με την περίπτωση της Αιμέε[4] και την παραληρηματική ερωτομανία της. Λίγο αργότερα, συνεχίζει τις επεξεργασίες του με το *Στάδιο του καθρέφτη*, όπου μελετά την παρανοϊκή συγκρότηση του εγώ και την κατοπτρική σχέση με τον άλλο – εικόνα του καθρέφτη –, μέσα από την οποία το μικρό παιδί εξασφαλίζει τη φαντασιακή του ενότητα.

Αναζητώντας το κλειδί της ζήλειας, ο Λακάν καταλήγει στην *invidia*. Πρόκειται για τη ζήλεια, την πιο καταστροφική και λυσσαλέα, όπως γλαφυρά την περιγράφει ο Άγιος Αυγουστίνος στις *Εξομολογήσεις*[5] του: «Είδα με τα μάτια μου και παρατήρησα καλά ένα τελείως μικρό παιδί παραδομένο στη ζήλεια. Δεν μιλούσε ακόμα και δεν μπορούσε, χωρίς να γίνει κάτωχρο, να πάρει το βλέμμα του από το πικρό θέαμα του ομογάλακτου αδερφού του».

Πρότυπό της είναι η παιδική ζήλεια, η οποία, όπως μας λέει στα *Οικογενειακά συμπλέγματα*, σχετίζεται με τη γένεση της κοινωνικότητας στον άνθρωπο και «στο βάθος της αντιπροσωπεύει όχι ένα ζωικό ανταγωνισμό, αλλά μια νοητική ταύτιση»[6]. Πρόκειται για την παράδοξη ταύτιση με τον άλλο μέσα από το μίσος και το φθόνο. Αν η ζήλεια αναφέρεται στην ζωτική και άγρια προσκόλληση στο αγαπημένο αντικείμενο και την επιθυμία της αποκλειστικής κατοχής του, ο φθόνος είναι η βαθειά αντι-πάθεια προς την απόλαυση του Άλλου, που φτάνει μέχρι το καταστροφικό μίσος.

Ο Λακάν θεωρεί καθοριστική τη συμμετοχή της ζήλειας στη συγκρότηση της διαλεκτικής της επιθυμίας του υποκειμένου. Στη ζήλεια στοχεύεται το αντικείμενο ως εκείνο που βρίσκεται στο σταυροδρόμι της επιθυμίας, της αγάπης και της απόλαυσης. Πρόκειται για την καθαρή έλλειψη που κανένα ζηλευτό αγαθό δεν θα πληρώσει. Μ' άλλα λόγια, έτσι ανοίγεται ο δρόμος της επιθυμίας, αυτής της όρεξης που κανένα αγαθό δεν θα χορτάσει κι έτσι, θα παραμείνει φθονερή... Άλλωστε, ο φθόνος βρίσκει το αντίθετό του στην αφθονία, την έλλειψη φθόνου, όταν δηλαδή όλα τα αγαθά είναι εκεί...

Απ' τη στιγμή, όμως, που ο άνθρωπος είναι ομιλ-όν, «Δόξα τω θεώ!...», λέει ο Λακάν, «...κάθε φορά που θα συμβαίνει αυτό, η επιθυμία του θα προβάλλεται προς τα έξω, σ' ένα κόσμο άλλων που μιλούν. Και χάρη σ' αυτό, αυτή η επιθυμία θα επιδέχεται, στον κόσμο του συμβόλου, στον κόσμο της γλώσσας, μια ορισμένη διαμεσολάβηση, μια ορισμένη αναγνώριση.»[7]

Πρόκειται για μια διαφορετική διαλεκτική που θεμελιώνει η ψυχανάλυση απέναντι στον «πολιτισμό του μίσους»[8] που ζούμε, όπου το μίσος δεν απευθύνεται στον άλλο, αλλά στο ίδιο το είναι, μ' όλες τις επιπτώσεις αγριότητας στις κοινωνίες μας. Είναι το μίσος που αφορά το αντικείμενο απόλαυσης του Άλλου που είναι ικανό να οδηγήσει στο φθόνο, θεωρώντας τον κάτοχο του πολυτιμότερου αγαθού;

Ή αλλιώς, το ερώτημα που στοχεύεται από την ψυχανάλυση: Πώς θα γίνει το πέρασμα από την αγριότητα σ' αυτό που δημιουργεί κοινωνικό δεσμό; Γιατί χωρίς αυτό το πέρασμα «κάθε ανθρώπινη λειτουργία δεν θα μπορούσε να φτάσει σε πέρασ, παρά μόνο μέσα σε μια άνευ όρων ευχή της εξόντωσης του άλλου»[9]...

Αθήνα, Σεπτέμβρης 2016
Ιωάννα Βισβίκη

[1] Από την Επιστολή της 7ης Ιανουαρίου 1920 προς τον Λούντβιχ Μπινσβάγκερ, in S. Freud, L. Binswanger, *Correspondance 1908-1938*, ed. Calmann-Levy, 1995, p. 223.

[2] Ο όρος affect (από το ρήμα affecter: αγγίζω μέσω κάποιας αίσθησης, παθαίνω, επηρεάζομαι, προσβάλλομαι από κάτι). «Μιλάμε εδώ για αυτό που βιώνεται ως αίσθημα. Είναι ακριβώς το αντίθετο απ' αυτό που είναι το σημαίνον, το οποίο είναι ένα στοιχείο διακριτικό, που μπορεί να απομονωθεί και που είναι μεταδόσιμο. Το affect είναι συνήθως κάτι άμορφο, μερικώς ανείπωτο και κατά τα άλλα, προσωπικό», (Colette Soler, Σεμινάριο 2010-2011, *Ce qui nous affecte*).

[3] Σίγκμουντ Φρόιντ, *De quelques mécanismes névrotiques dans la jalousie, la paranoïa et l'homosexualité*, in *Névrose, psychose et perversion*, éd. PUF, Paris, 1973.

[4] J. Lacan, *De la psychose paranoïaque dans ses rapports avec la personnalité*, éd. Seuil, Paris, 1975

[5] Άγιος Αυγουστίνος, *Εξομολογήσεις*, βιβλία I-VII (Πρώτος τόμος), εκδ. Πατάκης, Αθήνα, 2010.

[6] Ζακ Λακάν, *Η οικογένεια, Τα οικογενειακά συμπλέγματα στη διαμόρφωση του ατόμου*, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα, 1987,σελ. 40.

[7] J. Lacan, *Les écrits techniques de Freud*, éd. Seuil, Paris, 1975, p. 267.

[8] J. Lacan, *Les écrits techniques de Freud*, éd. Seuil, Paris, 1975, p. 422.

[9] J. Lacan, *Les écrits techniques de Freud*, éd. Seuil, Paris, 1975, p. 267.

Προϋποθέσεις εγγραφής

Στην ΚΕΛΠ έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν όσοι έχουν μια κλινική πρακτική, όπως ψυχίατροι, ψυχοθεραπευτές, ψυχολόγοι, ψυχαναλυτές, επαγγελματίες ψυχικής υγείας, αλλά και όσοι έχουν γενικότερα την επιθυμία να γνωρίσουν και να εμβαθύνουν πάνω στην ψυχαναλυτική εμπειρία και τον ψυχαναλυτικό λόγο.

Στόχος του Ζετους κύκλου σπουδών της Κ.Ε.Λ.Π

Στόχος του κύκλου σπουδών είναι να επιτρέψει σε κάθε συμμετέχοντα, στο πέρας του κύκλου σπουδών του, να έχει γνωρίσει επαρκώς τις δυνατότητες της κλινικής συνέντευξης αναλυτικού προσανατολισμού, την κλινική ανάγνωση και επεξεργασία μιας περίπτωσης, καθώς επίσης, και να έχει εμβαθύνει στην ανάγνωση και τη μελέτη κειμένων.

Κάθε εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει με κάποια εργασία, ή παρουσίαση και κυρίως, στο τέλος της Ζετους παρακολούθησης, να πραγματοποιήσει μια εργασία με την εποπτεία ενός διδάσκοντος.

Βεβαίωση σπουδών

Βεβαίωση σπουδών αποδίδεται στους συμμετέχοντες που έχουν μία συνεπή παρουσία στις δραστηριότητες της ΚΕΛΠ και οι οποίοι θα δώσουν μια εργασία πάνω σε μια κλινική μελέτη στο τέλος του κύκλου σπουδών.

Η σχέση με τον Άλλο, η δομή και τα πάθη της ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΟΥ ΦΘΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ

Πρόγραμμα κλινικής εκπαίδευσης 2016-2017

Παρουσίαση ασθενούς

από την ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ - Συντονισμός συζήτησης: ΙΩΑΝΝΑ ΒΙΣΒΙΚΗ

Από την εποχή του Σαρκό, η παραδοσιακή πρακτική της παρουσίασης ασθενούς είχε ως στόχο να επιβεβαιώσει τη γνώση που ήδη προέκυπτε από τη μελέτη της θεωρίας. Ο Λακάν παίρνει αυτή την πρακτική και τη συνδέει με την αναλυτική κλινική: από τη θέση του αναλυτή, ακούει την εκφορά του ασθενούς. Εγκαθιδρύει έτσι ένα κλινικό εργαλείο προσανατολισμένο από την ψυχανάλυση και προσδιορίζει τη δομή τριών όρων: του αναλυτή, του ασθενούς μέσα από την υποκειμενική του θέση και του ακροατηρίου της κλινικής, που το ονομάζει «ο τρίτος» ως εκείνος που είναι σε θέση να ακούσει τον ασθενή.

Μετά τη συνέντευξη με τον ασθενή, λαμβάνει χώρα η συζήτηση και η επεξεργασία της περίπτωσης, όπου το ακροατήριο συμμετέχει ως μέρος της εμπειρίας στο σχολιασμό της ίδιας της συνέντευξης, εμβαθύνοντας σε ερωτήματα ως προς την κλινική του υποκειμένου, και την αποκωδικοποίηση των συμπτωμάτων.

Σήμερα, μέσα απ' αυτή την πρακτική, μπορούμε να αποκομίσουμε ως αναλυτές μια διδακτική εμπειρία: σχετικά με τη διαδρομή του ασθενούς, τη διδασκαλία που συνιστά ο χρόνος κοινού συλλογισμού που ακολουθεί την παρουσίαση, και τη μοναδικότητα της κλινικής προσέγγισης που αυτό το εργαλείο μας επιτρέπει, δηλαδή τη δυνατότητα να διεργαστούμε μια γνώση.

Παρασκευή 18:00-20:00

Ημερομηνίες: 2 Δεκεμβρίου, 3 Μαρτίου, 26 Μαΐου

Τόπος: Κέντρο Πρόληψης Ελληνικού-Αργυρούπολης, Αγίας Βαρβάρας 36, 164 52, τηλ. 210 9961000 (στάση Μετρό Αργυρούπολη).

Ανάγνωση κειμένου: «Η κατεύθυνση της αναλυτικής αγωγής και οι αρχές της ισχύος της» του Ζακ Λακάν.

από την ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Γραπτό κείμενο του 1958, όπου ο Ζακ Λακάν επεξεργάζεται ζητήματα που αφορούν την πράξη και ερμηνεία του αναλυτή.

Παρασκευή 19:45-21:00

Ημερομηνίες: 4 και 9 Νοεμβρίου, 16 Δεκεμβρίου, 13 Ιανουαρίου.

Τόπος: Αίθουσα διδασκαλίας, Ισόγειο, Γ' Πτέρυγα (από την κυρία είσοδο αριστ. στο βάθος), Γενικό Νοσοκομείο Παιδων Αθηνών, Αγλαΐα Κυριακού, Θηβών και Λεβαδείας, Αμπελόκηποι.

Εργαστήριο μελέτης κειμένου: "Η επιθετικότητα στην ψυχανάλυση" του Ζ. Λακάν

από την ΙΩANNA ΒΙΣΒΙΚΗ

Μια βήμα-βήμα ανάγνωση και μελέτη του κειμένου του Ζακ Λακάν: "Η επιθετικότητα στην ψυχανάλυση" (1948). Στόχος είναι η επεξεργασία της έννοιας της επιθετικότητας, έτσι ώστε να αναδυθούν οι βαθιές της ρίζες στο ασυνείδητο και η δομική λειτουργία της στον ανθρώπινο ψυχισμό.

Σάββατο 11:15 – 12:45

Ημερομηνίες: 5 Νοεμβρίου, 3 Δεκεμβρίου, 28 Ιανουαρίου, 18 Μαρτίου, 6 Μάιου, 10 Ιουνίου
Τόπος: Αίθουσα διδασκαλίας, Ισόγειο, Γ' Πτέρυγα (από την κυρία είσοδο αριστ. στο βάθος), Γενικό Νοσοκομείο Παιδων Αθηνών, Αγλαΐα Κυριακού, Θηβών και Λεβαδείας, Αμπελόκηποι.

Ζήλεια και φθόνος στη γυναίκα

από την ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΚΟΥΜΑΚΗ

«Σίγουρα η ζήλεια δεν είναι προνόμιο ενός μόνο φύλου, αλλά θεωρώ πως παίζει ένα πολύ μεγαλύτερο ρόλο στην ψυχική ζωή της γυναίκας, διότι ενισχύεται υπερβολικά από την παρέκκλιση του φθόνου του πέους»[1].

Η γυναίκα συναντάται με τη ζήλεια και τον φθόνο με πολλούς τρόπους: ως μικρό κορίτσι στρέφει την ζήλεια προς την μητέρα αντίζηλο, ο φθόνος του πέους ως μια κατάληξη του οιδιπόδειου και «επειδή εισήχθη στο σύμπλεγμα του ευνουχισμού της γυναίκας με τη μορφή του συμβολικού υποκατάστατου, βρίσκεται στην πηγή κάθε είδους συγκρούσεων ζήλειας»[2], αργότερα στο ερωτικό δράμα όπου ο άνδρας είναι ο παραλήπτης αυτής της ζήλειας με την μορφή μιας οργής που μπλέκει και την άλλη γυναίκα συνομιλήτρια στο γυναικείο ερώτημα.

Η γυναικεία αγάπη είναι ζηλότυπη αφενός διότι ζητά το είναι, έτσι η απώλεια της αγάπης προκαλεί στην γυναίκα οδύνη ανάλογη μιας απώλειας μέρος εαυτού και αφετέρου γιατί στηρίζεται στα χαρακτηριστικά της απόλαυσής της[3].

Δεν θα πρέπει όμως να οδηγηθούμε στο εσφαλμένο συμπέρασμα πως η γυναικεία φύση είναι επιρρεπής στην ζήλεια, πρόκειται για κάτι που «έχει να κάνει περισσότερο με το πεπρωμένο της που εξαρτάται από το δίχως σταματημό ξανα-χαμένο αντικείμενο, κάνοντάς την να εκτίθεται στους πυρσούς της ζήλειας».[4]

[1] S. Freud, Quelques conséquences psychiques de la différence anatomique entre les sexes στο La vie sexuelle, Παρίσι, εκδόσεις Seuil, 1992, σελ. 128.

[2] J. Lacan, Séminaire Livre V Les formations de l'inconscient, εκδόσεις Seuil, Παρίσι, 1998, σελ 349.

[3] K. Σολέρ, Τι έλεγε ο Λακάν για τις γυναίκες, εκδ. Ερατώ, Αθήνα, 2015, σελ 146.

[4] La jalousie, P-L Assoun, εκδ. Anthropos, Παρίσι, 2011, σελ. 66.

Σάββατο 11:15 – 12:45

Ημερομηνίες: 19 Νοεμβρίου, 14 Ιανουαρίου, 11 Φεβρουαρίου, 4 Μαρτίου, 1 Απριλίου, 20 Μαΐου

Τόπος: Αίθουσα διδασκαλίας, Ισόγειο, Γ' Πτέρυγα (από την κυρία είσοδο αριστ. στο βάθος), Γενικό Νοσοκομείο Παιδων Αθηνών, Αγλαΐα Κυριακού, Θηβών και Λεβαδείας, Αμπελόκηποι.

Οι μορφές του αντικείμενου και η σχέση με τον Άλλο

από τους ΟΡΣΑ ΚΑΜΠΕΡΟΥ και ΠΑΝΟ ΣΕΡΕΤΗ

Ο Λακάν επανέρχεται συχνά στην αναφορά από τις «Εξομολογήσεις» του Αυγουστίνου: ο φθόνος που καταλαμβάνει το παιδί - σε μία ηλικία που δεν έχει πλέον ανάγκη ούτε όρεξη για το μητρικό γάλα - στη θέα του ομογάλακτου αδελφού του την ώρα του θηλασμού. Η σκηνή περιλαμβάνει δυο μορφές του αντικείμενου α : από τη μία το στήθος, αντικείμενο ενός αρχέγονου αιτήματος και μίας απόλαυσης που δίνει την εικόνα της πληρότητας και από την άλλη το πικραμένο βλέμμα που προσλαμβάνει αυτή την εικόνα, χωρισμένο και έκπτωτο από την σκηνή, αντικείμενο κλειδί, εν προκειμένω, της δομής του φθόνου. Ο Αυγουστίνος, εισηγητής του προπατορικού αμαρτήματος, βρίσκει εκεί στήριγμα για να θέσει το ερώτημα: «Πότε υπήρξα αθώς;». Το δικό μας ερώτημα ωστόσο δεν αφορά στην καταγωγή της αμαρτίας αλλά στην καταγωγή των αντικειμένων, τα οποία απαντώντας σε μία απώλεια, λειτουργούν ως «αίτιο της επιθυμίας» και ως αναγκαία διαμεσολάβηση κάθε σχέσης με τον Άλλον. Για να δώσουμε κάποιες απαντήσεις, θα βασιστούμε στην τελευταία ενότητα του Σεμιναρίου «**Άγχος**» (1962-63) «Οι πέντε μορφές του αντικείμενου μικρού α» καθώς και στη δεύτερη ενότητα του σεμιναρίου «**Οι τέσσερις θεμελιακές έννοιες της ψυχανάλυσης**» (1964) «Για το βλέμμα ως αντικείμενο μικρό α».

Κλινικές Συναντήσεις

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες καλούνται, σε κάποιες συναντήσεις που θα οριστούν στην πορεία, να πάρουν τον λόγο είτε κάνοντας μία κλινική παρουσίαση από την πρακτική τους γύρω από τη θεματική της χρονιάς, είτε παρουσιάζοντας μία περίπτωση από την ψυχαναλυτική γραμματεία.

Σάββατο 13:00 – 14:30

Ημερομηνίες: 5 και 19 Νοεμβρίου, 3 Δεκεμβρίου, 14 και 28 Ιανουαρίου, 11 Φεβρουαρίου, 4 και 18 Μαρτίου, 1 Απριλίου, 6 και 20 Μαΐου, 10 Ιουνίου.

Τόπος: Αίθουσα διδασκαλίας, Ισόγειο, Γ' Πτέρυγα (από την κυρία είσοδο αριστ. στο βάθος), Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Αθηνών, Αγλαΐα Κυριακού, Θηβών και Λεβαδείας, Αμπελόκηποι.

Το (α)κοινωνήτο

Από την ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΝΙΚΟΛΑΙΔΟΥ

Το πέρασμα στη σχέση με τον Άλλον έχει τα όρια του για κάθε υποκείμενο. Στη σχέση πάθους που προκύπτει στη συνάντηση με τον όμοιο, εκεί που κάτι από την φαντασιακή ενότητα του Ένα το κάνει να μην μπορεί να «σταθεί», παρουσιάζεται το απογυμνωμένο είναι. Η ζήλεια, ακόμη περισσότερο ο φθόνος φέρει στο προσκήνιο ένα πάθος σχεδόν μη αντιμετωπίσιμο, την ζηλοαπόλαυση και το έλλειμμα του ορίου μέσα στον κοινωνικό δεσμό.

Για την λακανική ψυχανάλυση, βρισκόμαστε στο βαθύτερο σημείο του ασυνειδήτου, μιας γνώσης του Πραγματικού που καθλώνει τόσο το βλέμμα όσο και την επιθυμία. Οι επεξεργασίες του ΧΧ σεμιναρίου Ακόμη (1972 – 1973) μας ανοίγουν μια άλλη διαδρομή ως προς το ασύλληπτο του ασυνειδήτου, της μισαγάπης του εαυτού, εκεί που το σώμα συναντά τον τοίχο της γλώσσας. «Το κυτταζόμενο παιδί το έχει, έχει το α. Άραγε το να το έχει σημαίνει ότι είναι;».

Μέσα από παραδείγματα της ανάλυσης μικρών παιδιών θα σταθούμε σ' αυτό που είναι αδόμητο, σε μια δυσαρμονία, αιχμαλωτισμένο μέσα σε μια εικόνα χωρίς ζωή. Οι διεργασίες και τα ερωτήματα που τίθενται από την πλευρά του αναλυτή ως προς το πώς μπορεί κάτι να αφυπνισθεί στην επιθυμία ύπαρξης ζωής, εκεί που κάτι σιωπά στο ίδιο το σώμα, ως το αμίλητο Ένα, επιφέρουν στιγμές στο κάθε ένα, μέσα από τις οποίες βρίσκει τρόπους ώστε να μάθει κάτι μέσα από αυτό το αχαρτογράφητο και να φτιάξει ένα νέο δέσιμο με την επιθυμία και το κοινωνικό του υποκειμένου.

Παρασκευή 20:00 – 21:30

Ημερομηνίες: 27 Ιανουαρίου, 17 Φεβρουαρίου, 17 και 31 Μαρτίου, 28 Απριλίου, 19 Μαΐου, 16 Ιουνίου.

Τόπος: Αίθουσα διδασκαλίας, Ισόγειο, Γ' Πτέρυγα (από την κυρία είσοδο αριστ. στο βάθος), Γενικό Νοσοκομείο Παιδων Αθηνών, *Αγλαΐα Κυριακού*, Θηβών και Λεβαδείας, Αμπελόκηποι.

Οι διδάσκοντες

Βισβίκη Ιωάννα

κλινικός ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, Μέλος της Σχολής Ψυχανάλυσης των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου

τηλ. 6973623518, email: joanna.visviki@gmail.com

Καμπέρου Όρσα

κλινικός ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, Μέλος της Σχολής Ψυχανάλυσης των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου

τηλ. 69733381342, email: orsa.kamperou@gmail.com

Κουκουμάκη Μαρία

κλινικός ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, ΑΜΣ της Σχολής Ψυχανάλυσης των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου

τηλ. 6975875301, email: koukoumaki@hotmail.com

Νικολαΐδου Μαργαρίτα

κλινικός ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, ΑΜΣ της Σχολής Ψυχανάλυσης των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου

τηλ. 6946124258, email: mnicolai@otenet.gr

Σερέτης Πάνος

κλινικός ψυχολόγος, ψυχαναλυτής, Μέλος της Σχολής Ψυχανάλυσης των Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου

τηλ. 697 3352048, email: pan.seretis@gmail.com

Βιβλιογραφία

FREUD Sigmund

-«Sur quelques mécanismes névrotiques dans la jalousie, la paranoïa et l'homosexualité » (1922), *Névrose, psychose et perversion*, Paris, PUF, 1973, p. 271-281.

-«Για έναν ιδιαίτερο τύπο της εκλογής του ερωτικού αντικειμένου από τον άνδρα», στο *Ψυχολογία της ερωτικής ζωής*, εκδ. Επίκουρος, Αθήνα, 1974 και στο περιοδικό *Εκ των υστέρων*, τ.15, εκδ. Πλέθρον, 2007.

-«Τρία περιστατικά Ασθένειας», εκδ. Επίκουρος, Αθήνα 1995.

-«Περατή και μη περατή ανάλυση», εκδ. Πλέθρον, Αθήνα, 2008.

-«Τρεις πραγματείες για τη θεωρία της σεξουαλικότητας», εκδ. Printa, Αθήνα, 2003.

-«Ντόρα: η ανάλυση μιας υστερίας», εκδ. Επίκουρος, Αθήνα, 1991.

-«Δοκίμια μεταψυχολογίας», 1915, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα, 2000.

-«Ψυχολογία των μαζών και ανάλυση του Εγώ», εκδ. Πλέθρον, Αθήνα, 2014.

-«Δέρνουν ένα παιδί», εκδ. Principia, Αθήνα, 2013.

-«Για τον Ναρκισσισμό», εκδ. Principia, Αθήνα, 2012.

-«Αναστολή, σύμπτωμα, άγχος», εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα, 2007.

-«Πέραν της αρχής της ηδονής», εκδ. Επίκουρος, Αθήνα, 2001.

-«Η δυσφορία μέσα στον πολιτισμό», Αθήνα, εκδ. Πλέθρον, 2013.

-«Η γυναικεία σεξουαλικότητα», εκδ. PRINCIPIA, Αθήνα, 2015.

-«Ορισμένες ψυχικές συνέπειες της ανατομικής διαφοράς των φύλων», στο περιοδικό *Εκ των υστέρων*, τ.19, εκδ. Πλέθρον, 2009.

-«Σχετικά με την ψυχογένεση μιας περίπτωσης γυναικείας ομοφυλοφιλίας», στο περιοδικό *Εκ των υστέρων*, τ.10, εκδ. Εξάντας, 2003.

LACAN Jacques

-De la psychose paranoïaque dans ses rapports avec la personnalité (1932), Paris, Seuil-Points, 1980.

-« L'agressivité en psychanalyse », *Écrits*, Paris, Seuil, 1966, στα ελληνικά «Η επιθετικότητα στην ψυχανάλυση», εσωτερική έκδοση των *Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου*.

-« Propos directifs pour un Congrès sur la sexualité féminine », *Écrits*, Paris, Seuil, 1966, στα ελληνικά «Κατευθυντήρια ομιλία για ένα Συνέδριο πάνω στη γυναικεία σεξουαλικότητα», εσωτερική έκδοση των *Φόρουμ του Λακανικού Πεδίου*.

-« Propos sur la causalité psychique », *Écrits*, Paris, Seuil, 1966.

-«Η οικογένεια, τα οικογενειακά συμπλέγματα στη διαμόρφωση του ατόμου», Αθήνα εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1987.

-«Το στάδιο του καθρέφτη», περιοδικό *Fort-Da*, Αθήνα, 2012.

-«Διάλεξη στη Γενεύη για το σύμπτωμα», περιοδικό *Ψυχανάλυση*, τεύχος 8, Αθήνα, 2014.

- Το Σεμινάριο

-Le Séminaire livre I, *Les écrits techniques de Freud*, Paris, Seuil, 1975, μάθημα της 5^{ης} Μαΐου 1954.

-Le Séminaire livre II, *Le moi dans la théorie de Freud et dans la technique de la psychanalyse*, Paris, Seuil, 1978, μάθημα της 25^{ης} Μαΐου 1955.

-Το Σεμινάριο, βιβλίο III, *Οι Ψυχώσεις*, εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα 2005, μαθήματα της 30^{ης} Νοεμβρίου 1955, 11^{ης} Ιανουαρίου 1956 και 15^{ης} Φεβρουαρίου 1956.

- Le Séminaire, livre IV, La relation d'objet, Paris, Seuil, 1994, μαθήματα της 21^{ης} Νοεμβρίου 1956 και 16^{ης} Ιανουαρίου 1957.
- Le Séminaire, livre V, Les formations de l'inconscient, Paris, Seuil, 1998, η ενότητα *Η λογική του ευνουχισμού*, εκδ. Φόρουμ Ψυχανάλυσης του λακανικού πεδίου Αθήνας, 2010.
- Le Séminaire, livre X, L'angoisse, Paris, Seuil, 2004, η ενότητα *Les cinq formes de l'objet petit a*.
- Το Σεμινάριο, βιβλίο XI, Οι τέσσερις θεμελιακές έννοιες της ψυχανάλυσης, εκδ. Ράππα, Αθήνα, 1975, η ενότητα *Για το βλέμμα σαν αντικείμενο μικρό α*.
- Le Séminaire, livre XVI, D'un Autre à l'autre, Paris, Seuil, 2006, μάθημα της 11^{ης} Δεκεμβρίου 1968.
- Το Σεμινάριο, βιβλίο XXVII, Το αντίστροφο της ψυχανάλυσης, εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα, 2014.
- Το Σεμινάριο, βιβλίο XX, Encore, Ακόμη, εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα, 2011, μάθημα της 20^{ης} Μαρτίου 1973.
- Le Séminaire, livre XXII, RSI, ανέκδοτο, 1974-75, μάθημα της 11^{ης} Ιουνίου 1974.
- Le Séminaire, livre XXIII, Le sinthome, Paris, Seuil, 2005.

Άλλες αναφορές

- Aparicio S., « Destins freudiens de l'envie et de la jalousie » in La lettre de l'enfance et de l'adolescence, N° 62, Jalousie et envie, Érès, 2006.
- Assoun P.L., *Leçons psychanalytiques sur la jalousie*, Paris, Anthropos, 2011.
- Assoun P.L., *De la jalousie*, ed. Que sais-je ?
- Bousseyroux M., «L'être sexué et ses jouissances, entre logique et topologie» in *Au risque de la topologie et de la poésie*, éd. Erès, Toulouse, 2011.
- Bousseyroux M., «Comme le lait sur le feu: des changements d'état de la parole (Topologie de la parole) » in *Lacan le borroméen*, ed. Erès, Toulouse, 2014.
- De Camy C., « Courte introduction sur la jalousie », Mensuel 99, EPFCL-France.
- Καλεώδη-Ρουμελιώτου Μ., *Σέλεξ. Περί παιδικής ψυχώσεως*, εκδ. Τρίαψις λόγος, Εξάντας, 2004.
- Καλεώδη-Ρουμελιώτου Μ., *Η καμηλοπάρδαλη τρώει τα φύλλα*, εκδ. Ποταμός, 2013.
- Λεφόρ Ρ. και Ρ., *Η γέννηση του Άλλου*, κεφ. Στοιχεία τοπολογίας, εκδ. Εστία, 1996.
- Menès M., *L'enfant et le savoir. D'où vient le désir d'apprendre?*, Seuil, 2012.
- Menès M., *Les cauchemars: Ces sombres messages de la nuit*, éd. Erès, 2016.
- Soler C., *Lacan, l'inconscient réinventé*, Paris, éd. PUF, 2009.
- Soler C., *Les affects lacaniens*, Paris, éd. PUF, 2011.
- Soler C., Séminaire de lecture de texte, année 2006-2007, *L'angoisse, de Jacques Lacan*, Cours au Collège clinique de Paris des FCCL, éd. Champ lacanien.
- Soler C., Humanisation ?, Cours au Collège clinique de Paris des FCCL, 2103-2014.
- Σολέρ Κ., *Συναισθήματα-affects του πραγματικού και σώμα*, Αθήνα, εκδ. Φόρουμ Ψυχανάλυσης Λακανικού Πεδίου Αθήνας, 2012.
- Σολέρ Κ., *Η γυναικεία οδύνη, τα καταθλιπτικά συναισθήματα, τα συναισθήματα του ασυνειδήτου ως πραγματικό*, Αθήνα, εκδ. Φόρουμ ψυχανάλυσης λακανικού πεδίου Αθήνας, 2012.
- Σολέρ Κ., *Τι έλεγε ο Λακάν για τις γυναίκες*, εκδ. Ερατώ, Αθήνα, 2015.
- Sissa G., *La jalousie, une passion inavouable*, εκδ. Odile Jacob, Παρίσι, 2015.
- Στρως Μ., *Τι είναι εύρημα; Δοκίμια για τη λακανική ψυχανάλυση*, Αθήνα, εκδ. Κατάρτι, 2005.

-Στρως Μ., *Le savoir de l'Un, clinique*, in *L'Un e(\$)t l'Autre*, Cours au Collège clinique de Paris des FCCL, 2011-2012.

-Στρως Μ., *Το ομιλόν και το σύμπτωμα*, Σεμινάριο στην Αθήνα, 2015.

-Φλωρένσκυ Π., *Η ζήλεια*, εκδόσεις Ινδικτος, Αθήνα, 2006.

-Clinique de la vie amoureuse – *Actes des journées nationales de l'EPFCL*, juillet 2003.

Αναφορές στη λογοτεχνία

-Ευριπίδης, *Μήδεια*, εκδ. Ζήτρου, Αθήνα, 2008.

-Άγιος Αυγουστίνος, *Εξομολογήσεις*, εκδ. Πατάκης, Αθήνα, 1999.

-Ζαν Ζενέ, *Οι δούλες*, εκδ. Ύψιλον, 2006.

-Μαργκερίτ Ντυράς, *Το μακρύ ταξίδι στη μοναξιά της Λόλα Στάιν* (*Le ravisement de Lol V. Stein*), εκδ. Εξάντας, Αθήνα, 1987.

-Σαίξπηρ Ουίλλιαμ, *Οθέλλος*, εκδ. Κέδρος, 2008.

ΔΕΛΤΙΟ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Κλινική εκπαίδευση 2016-2017

Όνοματεπώνυμο.....
Διεύθυνση οικίας.....
Πόλη..... Τ.Κ.....
Τηλ..... Email.....
Επάγγελμα.....
Τόπος εργασίας.....

Εγγεγραμμένος/η:

2015-2016

ΝΑΙ · ΟΧΙ ·

2014-2015

ΝΑΙ · ΟΧΙ ·

προηγούμενος (έτος)

.....

Εγγραφή: 280 ευρώ (φοιτητές: 150 ευρώ)

Αίτημα εγγραφής- πληροφορίες

orsa.kamperou@gmail.com

τηλ. 69 73 38 13 42

ΦΟΡΟΥΜ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ ΛΑΚΑΝΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΑΘΗΝΑΣ

Πόντου 36, 115 27 Αθήνα, τηλ. 210 7751212

info@champlacanien.gr

www.champlacanien.gr